

МРЕЖА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

е-билтен

бр. 11

јули –

декември 2015

www.ruralnet.mk

ИЗДАВА

Мрежа за рурален развој на
Република Македонија
email: info@ruralnet.mk

ул. Коста Веселинов За
1000 Скопје
Р. Македонија
Тел: +389 (2) 3075 506
Факс: +389 (2) 3075 503

- 1 **Активностите на Здружението на уметници
ракотворци АРТИ КРАФТ**
стр. 4
- 2 **Тимот на ЦеПроСАРД ја изработи и ја
презентираше Рамката за раселување (RPF)**
стр. 6
- 3 **Активности на организацијата на жени
„Цвет“ од Крушево**
стр. 7
- 4 **Каталог на конзервирани прехранбени производи**
стр. 8
- 5 **Проект “ОРГАНИКА”**
стр. 9
- 6 **Активностите на Еко Логик**
стр. 10
- 7 **Активностите на Арт Поинт - Гумно**
стр. 14
- 8 **Денови на македонското пчеларство**
стр. 16
- 9 **Регионално советување за пчеларство**
стр. 17
- 10 **Саем на мед во Струга**
стр. 18
- 11 **Меѓународен ден на рурална жена**
стр. 19
- 12 **Доживотно учење за рурален развој**
стр. 20
- 13 **Одржан првиот ЛЕАДЕР Фест во Делчево**
стр. 21
- 14 **Промоција на убавините во руралните средини**
стр. 22
- 15 **Градење на капацитетите за подготовка на
проектни апликации**
стр. 24
- 16 **Намалување на негативните ефекти од
климатските промени врз зеленчукот**
стр. 25

Во овој број...

17 Намалување на негативните ефекти од климатските промени кај овошјето
стр. 26

18 Намалување на негативните ефекти од климатските промени во лозарството
стр. 27

19 Намалување на негативното влијание од климатските промени врз ерозијата на почва
стр. 28

20 Презентација на појдовни мерења во областа на сточарството
стр. 29

21 Заштитни појаси како мерка за намалување на ерозија на почва
стр. 30

22 Проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени им помага на земјоделците да ги намалат штетите од климатските промени
стр. 31

23 Ден на Локалната акциска група Беласица-Огражден
стр. 32

24 Климата се менува, од нас зависи!
стр. 33

25 Конференција за ЛЕАДЕР/ЛРВЗ во Милано
стр. 34

26 Цела Европа ќе живее!
Луѓето од руралните средини во Европа ги афирмираат своите права
стр. 35

1

Активностите на Здружението на уметници ракотворци АРТИ КРАФТ

гласена и недоволната искористеност на националните програми за развој на занаетите и традиционалните вредности.

Беа дефинирани активности од кои еден дел беа спроведени во 2015 год. а ќе продолжат и во 2016 год:

- официјализирање на мрежа;
- организирање ревија и изложби;
- организирање на базари;
- организирање на Новогодишен Базар во Тирана, Приштина, Скопје и Тетово;
- подготовка на каталог со слики од работилници и адреси на занаетчи од регионот;
- изработка на интернет страница на Мрежата и друг промотивен материјал кој ќе ги опишува позитивните практики и ќе овозможи размена на знаења и искуства помеѓу занаетчиите и здруженијата од регионот.

Во периодот од јули до декември, Арти Крафт организираше голем број настани, манифестации, базари и средби, во Македонија, како и во Црна Гора, Турција, Косово и Албанија, со цел промоција на занаетството и зачувување на традицијата и уникатните ракотворби.

Соработката започна со потпишување на Меморандум за соработка, запознавање со културно историските и туристички убавини, идентификување на проблеми во занаетството, меѓу кои беше на-

Идејата за формирање на Мрежа на ракотворци од Балканот, дадена на 15 мај 2015 година во Сараево, Босна и Херцеговина, на Светскиот ден на женско претприемништво, вроди позитивни резултати во форма на бројни средби и базари, кои во периодот од август до декември 2015 год. се одржаа на различни локации како: Црна Гора (Улцин), Турција (Голчук), Косово (Приштина), Албанија (Тирана и Ѓирокастро) и во Македонија (Скопје, Тетово и Гостивар).

Основата на оваа идеја е создавање организиран систем на компетентни организации за развој на занаетството со цел надминување на постоечките проблеми и создавање на предуслови за подолгогодишна соработка во имплементирање на различни иницијативи за развој на секторот занаетство. Планираните активности вклучуваат: организирање на саеми, базари, изложби, форуми, отварање на заеднички галерии во државите од кои доаѓаат членките на Мрежата и пренос на позитивни практики и знаења.

Со официјално вмрежување на невладините организации за заедничко настапување пред донаторската јавност и националните институции, меѓусебна соработка во имплементација на заеднички идеи, трансфер на позитивни искуства и практики, како и креирање механизми за развој и промоција на занаетството, ќе се зголеми капацитетот на граѓанското општество и степенот на неговата подготвеност за справување со круцијални прашања за опстанок и развој на занаетството во регионот.

Во таа насока, група ентузијастички здружија во создавањето на организиран систем за промовирање и искористување на традиционалните и културни вредности, преку сплотување на занаетчиите коишто творат и живеат во регионот.

2

Тимот на ЦеПроСАРД ја изработи и ја презентираше Рамката за раселување (RPF)

Рамката за раселување (RPF) е документ - водич на Светска Банка за преселување на население, откуп на земјиште, дислокација на киосци, мали бизниси, кој ги следи најдобрите меѓународни практики. Документот е рамка која треба да ги земе предвид интересите на сите засегнати страни и да придонесе кон решавање на проблемите кои се резултат на спротивставените интереси со цел ревидирање на максималистичките барања на која било страна во разумни барања.

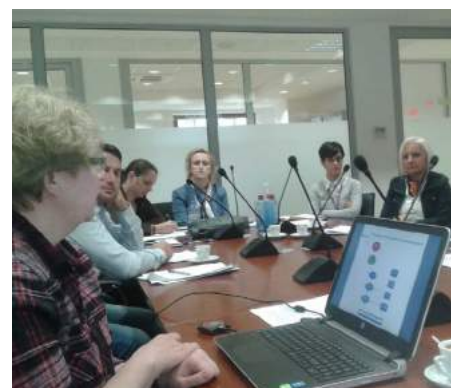
Во организација на Министерството за финансии на 8 октомври 2015 се одржа презентација и јавна распра-

ва на докуменот „Рамка на политики за преселување“ за вториот проект за подобрување на општинските услуги - МСИП-2.

На презентацијата и јавната расправа покрај претставници од Светска Банка, присуствуваа претставници од институциите (Министерство за транспорт и врски, Министерство за животна средина и просторно планирање, Град Скопје, Министерство за финансии); претставници од невладиниот (Сојузот на граѓански здруженија „Мрежа за рурален развој на Република Македонија“ – „МРР на РМ“) и бизнис секторот (Трајковски & Партнери - менаџмент консалтинг) и др.

<http://www.finance.gov.mk/mk/node/1056>

http://www.finance.gov.mk/files/u5/Resettlement_policy_framework_WB_Disclosure.pdf

3

Активности на организацијата на жени „Цвет“ од Крушево

Организацијата на жени „Цвет“ од Крушево, членка на Мрежата за рурален развој, продолжува активно да работи на афирмирање на крушевската култура и традиција преку подготовка на крушевски специјалитети за различни настани организирани од локалната самоуправа, како и преку организирање на Етно Саем во периодот од 1 декември 2015 год. до 30 јануари 2016 год.

И оваа година „Цвет“ учествуваше во традиционалното одбележување на верскиот празник „Дева“ на 5 јануари, како единствена традиција во Македонија што се одржува само во Крушево.

Каталог на конзервирани прехранбени производи

Фондацијата за локален развој и развој на информатички технологии од Гевгелија во партнерство со Здружение за едукација на деца и млади Сложувалка го имплементираше проектот „Промоција на локалните капацитети со каталог на конзервирани прехранбени производи“. Проектот беше поддржан од Мрежата за рурален развој на Република Македонија преку проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, во рамки на Проектниот механизам на Мрежата.

Преработката на земјоделски производи е еден од главните економски двигатели во Гевгелиско – Валандовскиот регион. Овој регион, сочинет од четири општини, Гевгелија, Богданци, Дојран и Валандово, на својата територија има десетина компании кои се занимаваат со преработка на овошје и на зеленчук. Во

рамки на проектот беше изработен Каталог на конзервирани прехранбени производи во кој се промовирани 5 компании. Целта беше да се обедини регионалната понуда на преработени и конзервирани земјоделски производи и да се ука-

же на квалитетот и побарувачката на производите кои потекнуваат од овој регион. Каталогот е испечатен во 700 примероци и ќе биде дистрибуиран до сите компании и други заинтересирани страни кои учествуваа во проектот.

Проект “ОРГАНИКА”

Здружението Институт за развој на заедницата (ИРЗ) – Тетово, во рамките на своите програмски активно сти, работеше на реализација на проектот “Органика”.

Проектот е дел од активностите на Мрежата за рурален развој на Р. Македонија, за поддршка на проектни иницијативи на организациите членки. Проектот беше во времетраење од два месеци.

Партнер на проектот е Здружението на жени фармери Моја Фарма – Гостивар.

Цел на проектот е зголемување на интересот на земјоделците за производство на органска храна, надградување на знаењата, вештините за поквалитетно производство на органска храна преку консултации, советувања, информирање, едуцирање на граѓаните. Активностите во рамките на проектот ќе ја подобрат нивната работа со што ќе се влијае на приходите на семејствата, а воедно ќе допринесе и за рурален развој.

Во рамките на проектот Органика, беа предвидени и реализирани неколку проектни активности:

- 1.Подготвителна фаза
- 2.Работилница со земјоделци
- 3.Креирање на веб страна
- 4.Конференција

Конференцијата беше завршна проектна активност во рамките на проектот Органика, и се одржа на 10 Август 2015 година.

Резултати од конференцијата:

- Информирани учесници за искуствата од спроведените активности на проектот Органика;
- Панел дискусии со кои учесниците се здобија со повеќе знаења од областа органско производство;
- На конференцијата беше промовирана веб страната Органика и можностите кои ги нуди;
- Учесниците беа запознаени со асортиманот на органски производи на производителите кои изложија свои производи на конференцијата;
- Остварени контакти и насоки за

идна соработка меѓу земјоделците;

- Промоцијата на идејата и светскиот тренд дека органската храна е предуслов за рурален развој.

Со поттикнување на земјоделците за нивно здружување, идентификација на перспективи и заеднички интереси, директно ќе се влијае и на зајакнување на земјоделските стопанства, пренос на знаења и искуства за производство на здрава храна. Тоа ќе доведе до зајакнување на капацитетите на земјоделците за понатамошна работа и активности, како и подобрување на животот и развој на заедницата.

За повеќе информации, посетете ја интернет страницата на www.irz.org.mk

6

Активностите на Еко Логик

Работилници во Бреинобреин

Во месец ноември тимот на Еко Логик организираше работилници во канцелариите на Brainobrain International Macedonia и Brainobrain Abacus Aerodrom. Целната група на овие работилници беа деца на возраст помеѓу 5 и 10 години.

Во согласност со мисијата на оваа образовна институција да ја поттикне генијалноста кај децата, ние на овие работилници ги запознавме со обновливите и необновливите извори на енергија.

Во текот на работилниците беше одржан и експеримент со кој малите генијалци ја искористија енергијата на водата да подигнат мал товар.

Едукација за енергија

Тимот на „Еко Логик“ како дел од проектот „Едукација за значењето на енергијата, начинот на производство и употреба преку теорија и пракса“, реализираше работилници во основните училишта во општините Илинден, Карпош и Центар. Работилниците беа успешно спроведени, во нив учествуваа ученици од 5то, 6то и 7мо одделение кои покажаа навистина позитивни резултати.

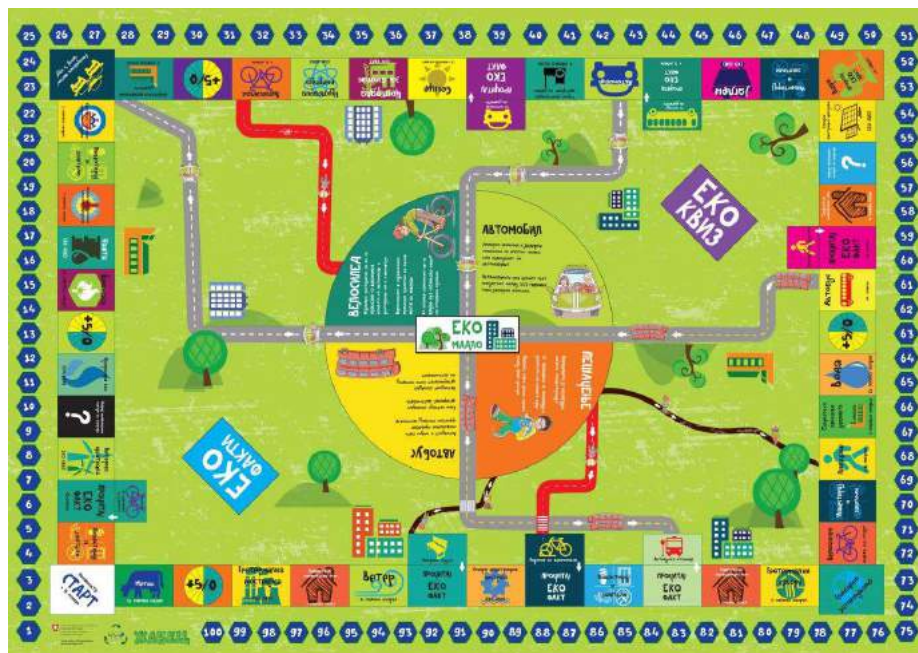
Проектот е спроведуван од страна на Еко Логик, а е поддржан од страна на Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC). Проектот започна со реализација во јануари 2015 година и ќе трае до март 2016 година.

ЕКО МААЛО

Во последниот квартал на годината, паралелно со останатите активности, тимот на Еко Логик работеше на развој на првата друштвената игра за енергетска ефикасност во Македонија „ЕКО МААЛО“ која има за цел одблиску, на креативен и забавен начин да ја претстави важноста на примената на практики за енергетска ефикасност и заштита на животната средина.

Од повеќе аспекти преку интерактивност, читање, одговарање на квиз прашања и теоретско применување на енергетско – ефикасни практики, играчите на возраст од осум години па натаму, ќе бидат во можност да научат и да станат повеќе свесни за важноста за заштита на животната средина. Концептот и изгледот се слични на веќе познати друштвени игри од овој тип, од едноставна причина – полесно прифаќање на истата.

Играта „ЕКО МААЛО“, произлегува како резултат од тековниот проект кој Еко Логик го спроведува „Едукација за значењето на енергијата, начинот на производство и употреба преку теорија и пракса“.

Квалитетен живот и одржливост – Работилници во ДСУ „Никола Карев“

Еко Логик во рамките на проектот “Квалитетен живот и одржливост”, поддржан од Градот Скопје, организираше две информативни работилници во скопската гимназија “Никола Карев”.

Целта на овие работилници е да се зголеми свеста на средношколците во поглед на одржливоста и заштитата на животната средина. Првата работилница беше посветена на здравата исхрана каде се зборуваше за нејзината важност и влијание врз човечкиот организам. Додека пак на втората работилница се дискутираше за велосипедите, односно можноста за нивна примена како главно превозно средство за средношколците.

Панел дискусија партнерства во сообраќајот

На 17.09.2015, Еко Логик организираше дискусија за безбедност на сообраќајот, каде гости беа претставници од општините Ѓорче Петров и Центар, претставници од ЈП на Општина Центар, претставници од неформалната група НаТочак, претставници од сообраќајна полиција, претставници од РСБСП.

На дискусијата се споделија досегашни статистички податоци за досегашната состојба во сообраќајот и алармантниот број на незгоди кои се случуваат секојдневно. Инспекторот за сообраќајна работа при СВР Скопје ја потенцираше секојдневната загрижувачка состојба и нивните напори за справување со истата.

Поголемиот дел од дискусијата се

сведе на предности, недостатоци и начини за зголемување на бројот на возачи на велосипеди и користење на велосипедот како превозно средство. Меѓународни примери беа

покажани, позитивни примери од нашата држава беа нагласени, а се разговараше и за идни планови за развој на велосипедски транспорт во градот.

Проект „SMILE“

Проектот S.M.I.L.E. (Soft Mobility Integrated Learning in English) е партнерски проект помеѓу организации од Италија, Македонија, Белгија, Литванија и Грција реализиран преку програмата ERAZMUS +.

Проекти цели:

1. За да го промовира користењето на Content and Language Integrated Learning (CLIL) преку усвојување на иновативни наставни приоди и неформални образовни практики врз основа на креативност и забава, како ефективни алатки за учење.
2. Да се поддржи учење базирано на проблеми, преку развивање на наставна методиката со цел да се промовира активно граѓанство и да се подигне свеста кај уче-

ниците за прашања поврзани со одржлива мобилност во урбани средини.

3. Да се зголемат дигитална интеграција во процесот на учење, преку поддршка на наставниците и неформалните едукатори во стекнување и унапредување на користењето на ИКТ за активности за учење.
4. Да се промовира мрежа на училишта на ниво на Европа и да се зајакне врската помеѓу училиштата и организациите на граѓанското општество, преку интегрирање на неформални образовни практики во наставните програми и поттикнување на соработката помеѓу наставници и неформалните едукатори.

Партнер организации:

- PRO4GEO, Италија;
- RE-BIKE, Италија;
- EUROGEO, Белгија;
- ZALI, Литванија;

- РАЕПСМ, Грција;
- ECO LOGIC, Македонија.

Во рамките на овој проект беше одржан и првиот работен состанок во Вилнус, Литванија.

Натпревар Сподели лично искуство

Тимот на Еко Логик во рамките на проектот „Квалитетен живот и одржливост“ организираше натпревар со наслов “Сподели лично искуство”.

На овој натпревар право на учество имаа сите средношколци од трета и четврта година од средните училишта од град Скопје. Целта на натпреварот беше тие да го споделат своето лично искуство поврзано со една од темите: животна средина, транспорт, исхрана и домување.

За таа цел беше креиран и блог <https://mladizaodrzivost.wordpress.com/>.

Натпревар Вело родео

Како дел од активностите во склоп на Европската недела на мобилност, тимот на Еко Логик организираше едукативно – натпреварувачки настан „Вело Родео“, поддржан од Триатлон Федерација на Македонија, спонзориран од Outdoor Мк, ЕУ Инфо Центар, Виталиа, Несквик и Нескафе.

Тимовите беа во мешан состав од машки и женски ученици на возраст помеѓу 10 и 14 години. Во

времетраење од вкупно деведесет минути, учесниците успешно го изведоа предизвикот кој се состоеше од девет велосипедски вежби, покажаа голем тимски и натпреварувачки дух и заслужено ги подигнаа подароците кои спонзорите ги обезбедија за нив.

Активностите на Арт Поинт - Гумно

1. 9^{та} манифестација „СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ“

Традиционално, на 28^{ми} август, „Арт Поинт - Гумно“ во соработка со продукциската куќа „ЕНОХ“ ја организираше мултимедијалната манифестација „СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ“. Деветтото чествување за бардот на македонската литература Петре М. Андреевски започна крај неговото вечно почивалиште во родното село Слоештица со беседа на Проф. д-р Елизабета Шелева.

„...Кај Петре М. Андреевски љубовта кон родната земја и националната културна традиција природно се кондензира, во облик на исконска, искрена емоција, достојна за најголемите и највисоките креативни предизвици. Таа лојалност и љубов спрема татковината не е

плод на бесрамна кокотерија, реторичка поза, ниту конформистичко додворување кон моменталните „авторитети“ на власта.

Во таа смисла, Петре остануваа неумоливо остар и критичен, како и секој вистински, непоткуплив автор, кој достоинствено држел пред сè до својот личен интегритет и чест – знаејќи, дека, како „човек на зборот“ - тоа е сè што има, а лесно може да го загуби, доколку би ги изневерил сопствените строги, артистички принципи и личната непоткупливост.“ – напиша Шелева.

Програмата продолжи на уметничкото гумно, кадешто беше отворена изложба на делата создадени за време на меѓународната уметничка резиденција на Арт Поинт - Гумно 2015 како и на портрет-фотографии на уметниците од македонскиот фотограф Сашо Н. Алушевски.

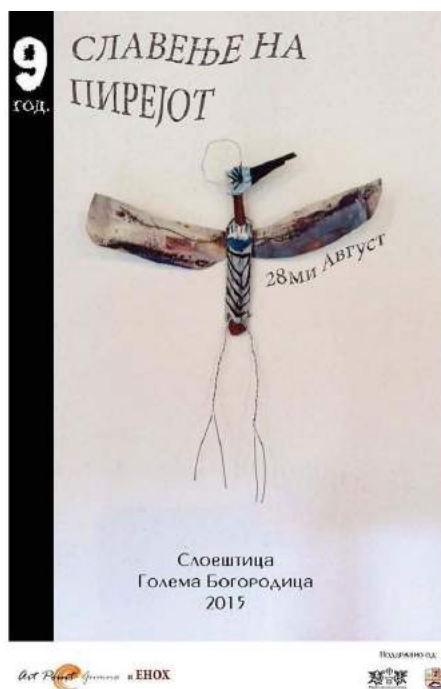
На гумното беа промовирани и резултатите од проектот „Поздравете ги птиците од Илинска и Плакенска Планина“ што организаторите го спроведоа со поддршка од Македонското еколошко друштво и Еуронатур од Германија.

Посебен „зачин“ на програмата беше оригиналниот сценски перформанс: „Слојчки приказни кажани од Дедо Илија Кочовски“ во изведба на младата актерска тројка (Тони Денковски, Дамјан Цветановски и Сергеј Димовски, сите со потекло од с. Слоештица) и режија на Андреј Цветановски. Цветановски е воедно и автор на документарниот филм „Животиште“ (посветен на негови-

от татко, препрано починатиот професор и режисер Владо Цветановски) што премиерно беше прикажан на сцената - „Мостот Бела Река“.

Манифестацијата беше делумно поддржана од страна на Министерството за култура на РМ и Градоначалникот на Општина Демир Хисар, Г-дин Љупчо Блажевски.

2. Успешна завршница на проектот: „ПОЗДРАВЕТЕ ГИ ПТИЦИТЕ ОД ИЛИНСКА-ПЛАКЕНСКА ПЛАНИНА!“

ПОЗДРАВЕТЕ ГИ ПТИЦИТЕ ОД ИЛИНСКА И ПЛАКЕНСКА ПЛАНИНА!

Пред вас е планинскиот масив што го сочинуваат Илинска и Плакенска Планина - регион чијашто најизразителна карактеристика е богатот биодиверзитет.

Реликвидната и уникатна флора ги вбројува овие планини меѓу 42-те Значајни растителни подрачја во Република Македонија што секојко природосува тие да бидат дојд и на бродни животински видови. За дивите животни, овој регион претставува и исклучително важен коридор што ги поврзува единствените три национални паркови во земјата.

Птиците претставуваат важен дел од екосистемот, значајни индикатори за состојбата со животната средина, тие се чувари на шумите, припадени на земјоделците, еден од најсилните симболи во културата и во народната традиција и верувањата.

Благодарение на анкетите спроведени во регионот на општина Демир Хисар во периодот април - јули 2015 год. дел од локалните жители идентификуваа речиси 90 видови птици. Овие резултати ги споредивме со резултатите добиени од страна на членовите на Орнитолошката секција при Истражувачкото друштво на студентите биолози од Македонија коишто во 2008 год. го спроведоа првото подетално орнитолошко истражување на Илинска и Плакенска Планина (во литературата воопшто не може да се најдат претходни податоци!). Произлезе, дека во овој регион редовно гнездат и/или привремено, за време на нивните миграции, престојуваат повеќе од 100 видови птици! Ова претставува речиси 1/3 од вкупно 332 видови од орнитофауната регистрирани во Македонија - доволен поттик за нови, подетални истражувања од страна на биолозите! Веруваме дека при вашето патување низ регионот ќе сретнете дел од птиците.

ПОЗДРАВЕТЕ ГИ!

GREET THE BIRDS OF ILINKA AND PLAKENSKA MOUNTAINS!

You are standing in front of the mountain range comprised out of Ilinka and Plakenska Mountains - a region with rich biodiversity as its most impressive characteristic. The diverse and unique flora has these mountains amongst the 42 Important plant areas - IPA in the Republic of Macedonia. This is a home of numerous animal species, too. By connecting all three National Parks in the country, it represents a uniquely important corridor for the wildlife.

The birds are irreplaceable part of the ecosystem, important indicators for the state of the environment, they are guardians of the forests, friends of the farmers, one of the most powerful symbols in the culture and in the folk tradition and beliefs.

Thanks to the field survey carried out in the region of Demir Hisar Municipality in the period of April - July 2015, part of the local citizens identified nearly 90 bird species. We then compared these results with the ones obtained by the members of the Biology Students' Research Society from Macedonia, which conducted the first more detailed ornithological survey for numerous locations in Ilinka and Plakenska Mountains in 2008 (the previous information on this topic can be found in scientific literature). It came out that almost 1/3 of total 332 species of the avifauna registered in Macedonia - a sufficient incentive for more, more detailed studies by the biologists!

We believe that you will meet some of the birds during your journey through the region.

GREET THEM!

Орнитофауната во овој регион е многу богата. Илинска и Плакенска Планина се дел од 42 Значајни растителни подрачја во Република Македонија. Дивите животни, овој регион претставуваат исклучително важен коридор што ги поврзуваат единствените три национални паркови во земјата. Птиците претставуваат важен дел од екосистемот, значајни индикатори за состојбата со животната средина, тие се чувари на шумите, припадени на земјоделците, еден од најсилните симболи во културата и во народната традиција и верувањата. Благодарение на анкетите спроведени во регионот на општина Демир Хисар во периодот април - јули 2015 год. дел од локалните жители идентификуваа речиси 90 видови птици. Овие резултати ги споредивме со резултатите добиени од страна на членовите на Орнитолошката секција при Истражувачкото друштво на студентите биолози од Македонија коишто во 2008 год. го спроведоа првото подетално орнитолошко истражување на Илинска и Плакенска Планина (во литературата воопшто не може да се најдат претходни податоци!). Произлезе, дека во овој регион редовно гнездат и/или привремено, за време на нивните миграции, престојуваат повеќе од 100 видови птици! Ова претставува речиси 1/3 од вкупно 332 видови од орнитофауната регистрирани во Македонија - доволен поттик за нови, подетални истражувања од страна на биолозите! Веруваме дека при вашето патување низ регионот ќе сретнете дел од птиците.

Арт Поинт - Гумно, на 30^{ти} септември, официјално ги заврши активностите на проектот „ПОЗДРАВЕТЕ ГИ ПТИЦИТЕ ОД ИЛИНСКА-ПЛАКЕНСКА ПЛАНИНА!“ поддржан од Македонското еколошко друштво - МЕД и Еуронатур од Германија.

Благодарение на анкетите спроведени во регионот на општина Демир Хисар во периодот април - јули 2015 год, дел од локалните жители идентификуваа речиси 90 видови птици. Овие резултати беа споредени со резултатите добиени од страна на членовите на Орнитолошката секција при Истражувачкото друштво на студентите биолози од Македонија коишто во 2008 год. го спроведоа првото подетално орнитолошко истражување на Илинска и Плакенска Планина (во литературата воопшто не може да се најдат претходни податоци!). Произлезе, дека во овој регион редовно гнездат и/или привремено, за време на нивните миграции, престојуваат близу 120 видови птици! Ова претставува

повеќе од 1/3 од вкупно 332 видови од орнитофауната регистрирана во Македонија - доволен поттик за нови, подетални истражувања од страна на биолозите!

Во рамките на овој проект, за прв пат се направија истражувања на локалитетот Јаушици што се наоѓа во непосредна близина на с. Белче и с. Граиште (површина 1,56 ха, максимална длабочина 3 м). До пред 30-тина години од ова место се црпела речна песок. Напуштените ископи се наполниле со вода, почнала да се појавува бујна вегетација, а со неа и разновиден жив свет. Денес, во дупките на врбите, на гранките од евлите или покрај брегот и во трската, живеат или ловат над 40-тина видови птици - податокот беше добиен преку анкетирање на локалните жители и директен мониторинг. Меѓу другите, овде ќе ги видите белата и сивата чапја, дивата патка, малиот корморан и цуцлестиот нуркач, штркот, планинската тресиопашка, сивото/обичното страче. Во водите на вировите пливаат

неколку видови риби (клен, штука, крап...), но и водни змии, желки, видри..., а ги надлетуваат сини и зелени хеликоптерчиња (вилински коњчиња), комарци и други инсекти.

Со својата богата флора и фауна што допрва треба да биде предмет на подетални истражувања на биолозите, овие вирови претставуваат вистински пример на новонастанат еко-систем..

Локалните жители дадоа интересни информации што ги знаат за птиците и какви се народните преданија и традицијата врзана со нив. Дел од овие бисери беа споделени со учениците од средното и неколкуте основни училишта во општината Демир Хисар, а некои од нив беа интегрирани и во промотивните материјали.

Беа регрутирани 10 млади волонтери - дел од нив учествуваа на зимскиот цензус на птиците во Македонија и на обука за пишување на предлог проекти.

3. Започна 3-тата фаза од проектот „Поврзување на луѓето со природата – зајакнување и вмрежување на граѓанските здруженија во Македонија“.

По успешната имплементација на 2-рата фаза, „Арт Поинт - Гумно“, како локален партнер, ќе ја продолжи соработката со Македонското еколошко друштво од Скопје, Plantlife, невладината организација од Велика Британија и Меѓународната унија за заштита на природата (IUCN).

Со воведна работилница што се одржа во Скопје од 25-26 ноември, организаторите го најавија продолжувањето на реализација на 3-тата фаза од проектот со наслов

„Поврзување на луѓето со природата – зајакнување и вмрежување на граѓанските здруженија во Македонија“. Проектот претставува амбициозна иницијатива за заштита на диви видови растенија во земјите од Југоисточна Европа, а се фокусира на медитеранскиот регион. Со комбинирање на искуствата од организации како што се Plantlife и IUCN, 11 организации од 11 земји од Југоисточна Европа ќе се обидат да пренесат знаење и искуства на национално ниво во врска со

значајни видови растенија и нивните живеалишта.

Во Македонија овој проект ќе се спроведува во времетраење од 18 месеци со активности во подрачјата: Дојран, Богданци, Преспа и Илинска Планина (Демир Хисар).

Освен „Арт Поинт - Гумно“, во реализацијата на 3-тата фаза од проектот, како локален партнер ќе учествува уште една членка на Мрежата за рурален развој на РМ – ГЗ „Полимат“ од Богданци.

8

Денови на македонското пчеларство

Пчеларското здружение Нектар од Битола од 15-18ти Октомври 2015 год. на Широк-Сокак во Битола, традиционално по осумнаесетти пат ја организираше националната манифестација „Денови на ма-

кедонското пчеларство“ на која учествуваа триесетина излагачи од цела република. Посетителите имаа можност лично да се сретнат со производителите и да поразговараат, да ги пробаат сите пчелни продукти и да набават од истите, како и да

разменат контакти за понатамошна соработка.

По повод манифестацијата пчеларското здружение «Нектар» имаше објавено награден конкурс за учениците од Основните училишта за изработка на ликовни и литературни творби на тема «пчеларство». Од пристигнатите творби (повеќе од триста творби), соодветни стручни комисији одлучија кои ќе бидат наградени и на истите на затворањето на манифестацијата им беа доделени соодветни награди, дипломи и благодарници.

Регионално советување за пчеларство

Регионалниот Сојуз на пчеларски здруженија Виа Игнација од Битола во својот состав ги има пчеларските здруженија од целиот југозападен регион на РМ, односно тука членуваат пчеларските здруженија од осум градови од овој регион.

Сојузот се залага за целосно реализирање на зацртаните програмски цели, а сето тоа во интерес на своите членови.

Во тој контекст како и секоја година така и оваа во месец октомври организираше регионално советување – стручно (теоретско и практично) предавање и тоа во тесна соработка со ПЗ Нектар од Битола. Советувањето беше посетено од над 100 пчелари од регионот, што уште еднаш ја потврди потребата и воедно користа од континуирана надградба и едукација како на пчеларите почетници така и на оние со подолг стаж на пчеларење.

Новите искуства, инплементација на нови методи, како и нови технологии и начини на третирања со органски препарати се секако неизбежен фактор во процесот на правилно и квалитетно одгледување на пчелите, и воедно подобрување и зголемување на производството на мед и останатите пчелни производи.

Саем на мед во Струга

На 22 август, на Плошадот на револуцијата во Струга, здружението на пчелари „Матица“ со поддршка на Мрежата за рурален развој на Република Македонија и општина Струга го организираше првиот Саем на мед. Главната цел на организаторите беше да ги промовираат пчеларските производи и да придонесат во развојот на оваа стопанска гранка во регионот. На саемот, свои производи изложија повеќе пчелари од Скопје, Штип, Радовиш, Кочани, Битола, Прилеп, Охрид, Дебар и Струга.

На посетителите на настанот се обратија претставник на општината Струга, претседателот на здружението на пчелари „Матица“, Шефит Шемшедини и претседателот на Мрежата за рурален развој на Република Македонија, Петар Ѓоргиевски.

- Медопроизводството е една многу значајна гранка во општото земјоделско производство бидејќи нуди една голема и широка палета на производи. Покрај медот значајни се и восокот, поленот, млечот... Нивното мешање со медот дава производи кои може да придонесат за целокупниот приход на пчеларите. Медот има големо значаење во исхраната, но и во фармакологијата и во козметичката индустрија, истакна Петар Ѓоргиевски

Организаторите имаат тенденција ваквата манифестација да стане традиционална.

11

Меѓународен ден на рурална жена

Традиционално и оваа година Федерацијата на фармери на Република Македонија во соработка со Мрежата за рурален развој на Република Македонија го одбележаа 15 Октомври – Меѓународниот ден на руралната жена. Настанот се одржа во с. Јосифово, валандовско, каде присуствуваа речиси 150 жени од рурални средини ширум земјата. Покрај беспрекорно изработените традиционални предмети и накит, вештите жени изложија вкусна храна подготвена на традиционален начин и карактеристична за регионот од каде доаѓаат.

Претседателот на Управниот Одбор на МРР на РМ, Весела Ламбевска – Домазетова и Претседателот на Федерацијата на фармери на РМ, Никола Стаменов, се обратија на присутните со цел да укажат на важната улога на жената во земјоделството и руралниот развој и да оддадат признание за нивниот труд и придонес во зачувување на традиционалните вредности и обичаи. По настапот на Културно уметничкото друштво „Кирил и Методиј“ од с. Иловица, беа доделени 6 пофалници за жени членки на МРР и Федерација на фармери, коишто дале посебен придонес и активно учествувале во остварување на целите на организацијата и организацискиот развој.

12

Доживотно учење за рурален развој

Во рамките на Денови на доживотно учење во Република Македонија, Сојузот за развој на образование на возрасни во Република Македонија (www.srov.mk), со поддршка од DVV international Germany, од 23 до 25 Ноември 2015 година во Хотел Фени во Кавадарци организираше работилница на тема “Доживотно учење за рурален развој”.

Главната цел на работилницата беше да поттикне дискусија и да развие препораки за понатамошен развој на руралните средини, земајќи ги во предвид досегашните достигнувања, со можност за примена на методи за неформално образование.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија како особено значаен актер во руралниот развој во земјава, беше повикана да ги сподели своите искуства и досегашни практики пред присутните претставници на повеќе организации.

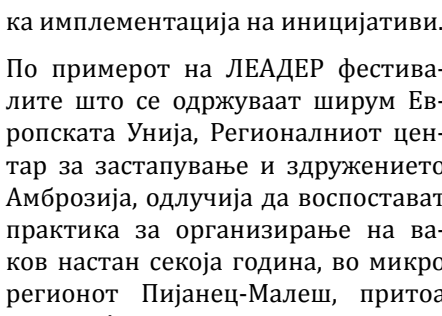
13

Одржан првиот ЛЕАДЕР Фест во Делчево

Регионалниот центар за застапување Делчево, заедно со здружението Амброзија, двете членки на Мрежата за рурален развој, го организираа тродневниот „ЛЕАДЕР Фест 2015“ во периодот од 2ри до 4ти јули, во Делчево. Присутните на настанот имаа можност да се едуцираат и да споделат искуства во однос на ЛЕАДЕР, како иновативен пристап во рамките на политиката за рурален развој на ЕУ. Преку ЛЕАДЕР пристапот се стимулира полноправност и заедништво на сите чинители во процесите на градење на политики, донесување на одлуки и спроведување на активности поврзани со руралниот развој. Тоа е алатка за поттикнување на субјектите кои живеат во руралните средини да истражат нови начини за заедничка работа за подобрување на нивните основни животни услови.

ЛЕАДЕР Фест беше збогатен со културно-уметничка програма и теренска посета на добри практики и проекти реализирани во регионот. Фестивалот на руралните средини го посетија голем број здруженија, општини, локални институции, заинтересирани жители од Пелагонискиот, Струмичкиот и Брегалничкиот регион, како и претставници на една фондација и две Локални акциски групи (ЛАГ) од Република Чешка.

Настанот придонесе за промоција на работата на субјектите кои се ангажирани во руралниот развој и локалната економија и овозможи вмрежување и зголемување на меѓусекторската соработка. Како резултат беа детектирани можности за соработка со Локалните акциски групи од Чешка во насока на градење на капацитетите и заеднич-

ка имплементација на иницијативи. По примерот на ЛЕАДЕР фестивалите што се одржуваат ширум Европската Унија, Регионалниот центар за застапување и здружението Амброзија, одлучија да воспостават практика за организирање на ваков настан секоја година, во микро регионот Пијанец-Малеш, притоа менувајќи ја локацијата и општината и додавајќи нови содржини.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија, како водечки актер во процесот на афирмација и градење на капацитетите во рамки

на ЛЕАДЕР пристапот во Македонија, ја поддржа оваа иницијатива преку проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени.

Промоција на убавините во руралните средини

Промоција на потенцијалите за развој на руралниот туризам - РУРАЛНА СТРУГА“ е проектна иницијатива спроведена од здружението Креативен центар „Рурбанкулт“ во соработка со здружението за еднакви можности „Езерка“. Целта на оваа иницијатива беше преку изработка на видео материјал во кој беа презентирани природните ресурси и убавини, традицијата и постоечките сместувачки капацитети на 5 струшки села (с.Вевчани, с.Вишни, с.Горна Белица, с.Радожда и с.Јабланица) да се поддржи промоцијата и развојот на руралниот туризам во струшкиот регион. На промотивниот настан кој се одржа на 19 септември во Струга, беа присутни голем број странски туристи, што ја потврдува заинтересираноста за ваквиот тип на туризам и убавините на струшките села.

Претседателот на Мрежата за рурален развој на Република Македонија, Петар Ѓоргиевски смета дека во овој регион има локации кои се непознати, особено за туристите што доаѓаат во летниот период, но и во текот на целата година.

- Локациите беа прикажани преку видео материјал од кој може да се доловат сите убавини, каде што сите вљубеници во планинарењето, природата, па дури и екстремните спортови може да ги користат и да уживаат, рече Георгиевски.

Тој изрази надеж дека промоцијата ќе побуди интерес не само кај туристите, туку и кај локалните само-

управи за подобрување на инфраструктурата и пристапноста и за проширување на понудата.

Зоре Кленкоска од здружението „Рурбанкулт“ најави и други вакви проекти за промоција на убавините и природните богатства во Струшкиот регион.

Друга слична иницијатива беше поттикната и спроведена од страна на „Гласот на селото“ и Центар за рурален развој „Бујрум“. Тие изработија документарен филм за Бислимската Клисура „Дојдете!, Видете!, Уживајте! И зборувајте за убавините на Бислимската клисура“ чија промоција се одржа на 9 септември во Куманово.

- Проектот има исклучително значење, особено за кумановскиот регион, бидејќи, нуди можности за развој на алтернативниот туризам. Овој регион е крај кој е релативно непознат во Македонија, особено за оние кои не се од кумановско и ова е извонредна можност на еден ва-

ков начин проектот да се промовира за понатамошниот развој на овој тип на туризам и за потенцијалните инвеститори кои можат да најдат интерес во развивањето на Бислимската клисура, изјави претседателот на Мрежата за рурален развој, Петар Ѓорѓиевски.

– Проектот треба да ги привлече инвеститорите во регионот помеѓу селата Пчиња и Орашац на подрачјето каде се простира клисурата. Претходно, за клисурата изработувани се студии, конкретно од Центарот за развој на североисточниот регион, кои укажуваат дека е локација која може да се искористи за економски развој, изјави Елизабета Цветковска од организацијата „Гласот на селото“.

Бислимската клисура е природен уникат, лоциран по течението на Пчиња, во овој дел од Македонија. Карактеристични за неа се неколкуте пештери, ендемски видови од растителниот и животинскиот свет, кои нудат можност за искористување на потенцијалите на развој на овој кањон кој се протега на површина од седум километри.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија (МРР на РМ) преку проектот на УСАИД за Адаптација на земјоделството кон климатските промени поддржа проектни иницијативи спроведени од членки на МРР кои имаа за цел да ги промовираат руралните средини и да придонесат во развојот на руралниот туризам во земјава.

15

Градење на капацитетите за подготовка на проектни апликации

Мрежата за рурален развој на РМ, на 2 декември, организираше обука за организациите членки, со цел да ги зајакне нивните капацитети и да ги подобри нивните вештини за подготовка на квалитетни проектни апликации во рамки на Проектниот Механизам како алатка за подобрување на проектното работење во Мрежата. Речиси 40 претставници на организациите членки на МРР присуствуваа на обуката и имаа можност да воспостават партнерства за идна меѓусебна соработка и заедничка подготовка и спроведување на проектни иницијативи.

Во рамките на Проектниот Механизам, досега беа објавени 2 повици и поддржани вкупно 11 проектни иницијативи на членките на Мрежата.

Намалување на негативните ефекти од климатските промени врз зеленчукот

На 8 јули, во с. Добрејци, струмичка околина, проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени демонстрираше неколку земјоделски мерки за адаптација кон климатските промени, кои беа тестирани на насад со домати. Носејќи ги земјоделците и советниците на АПРЗ (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството) на едно од опитните полиња, проектот на УСАИД се стреми да ја подигне свеста на македонскиот земјоделски сектор за штетните влијанија од климатските промени и да сподели практики кои ќе им помогнат на земјоделците да се справат со проблемите во градинарството предизвикани од климатските промени.

Тимот на проектот и проф. Д-р Зоран Димов, технички експерт на проектот за покровни култури/мулчирње, ги адресираа грижите на земјоделците и објаснија некои од стратегиите за прилагодување на земјоделското производство кон климатските промени како што се: употреба на УВ заштитни мрежи, аплицирање на добротворната габа Триходерма Харзианум и синтетички фолии.

„Со примената на новите технологии и техники како на пример со поставување на мулч фолиите и заштитните мрежи и третирањето со габата Триходерма Харзианум, приносите дефинитивно се зголемени

за неколку пати, да кажеме од 30 до 40 % “ - изјави за медиумите Томе Тимов.

Проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, започна да се спроведува во април 2012, од страна на Мрежата за рурален развој на РМ. Целта на проектот е да им помогне на земјоделците да го зачуваат нивото на приход преку намалување на штетите предизвикани од промените во животната средина. Проектните активности се фокусирани во медитеранската зона, вклучувајќи го Вардарскиот регион со делови од струмичко и гевгелско – земјоделско богати области коишто се под најголемо влијание од климатските промени.

17

Намалување на негативните ефекти од климатските промени кај овошјето

На 18 август, во с. Младо Нагоричане, кумановско, Мрежата за рурален развој на Република Македонија ги демонстрираше резултатите од опитното поле поставено преку проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени. Носејќи ги сите чинители во овоштарник со круши каде беа тестирани повеќе земјоделски мерки за прилагодување кон климатските промени, проектот се стреми да ја зајакне свеста на македонскиот земјоделски сектор за негативните ефекти од климатските промени. Спроведените адаптивни практики и резултатите постигнати во овоштарникот ќе им помогнат на земјоделците и советниците на АПРЗ (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството) да научат како да се справат со проблемите што климатските промени ги предизвикуваат кај овошните култури.

Тимот на проектот заедно со проф. Д-р Марјан Кипријановски, технички експерт на проектот за овоштарство и проф. Д-р Вјекослав Танасковиќ, технички експерт на проектот за конзервација на вода, ги адресираа грижите на земјоделците и објаснија некои од стратегиите за прилагодување на земјоделското производство кон климатските промени како што се: употреба на УВ заштитни мрежи, мулчирање, затревување на насадите со покровни култури, употреба на различни препарати за заштита на овошките од сончеви изгоретини и следење на детална програма за заливање и фертиригација.

Намалување на негативните ефекти од климатските промени во лозарството

На 11 август, во неготинско, Мрежата за рурален развој на Република Македонија, преку проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени демонстрираше неколку земјоделски мерки за прилагодување на лозарството кон климатските промени, кои изминативе 3 години ги тестираше кај трпезно грозје. Проектот на УСАИД ги собра земјоделците и советниците на АПРЗ (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството) на едно од своите опитни полиња, поставено во лозов насад, сопственост на Васка Мојсовска од Неготино. Објаснувајќи ги резултатите и придобивките од примената на адаптивните мерки, проектот на УСАИД се стреми да ја подигне свеста на македонскиот

земјоделски сектор за штетните влијанија од климатските промени и да им помогне на земјоделците да се справат со проблемите во лозарството предизвикани од климатските промени.

Тимот на проектот и проф. д-р Клите Белески, технички експерт на проектот за лозарство, ги адресираа грижите на земјоделците и објаснија некои од стратегиите за прилагодување на земјоделското производство кон климатските промени како што се: употреба на УВ заштитни мрежи, аплицирање на Калциум карбонат и Т-систем на кроење, кои се употребуваат за заштита на лисната маса и плодовите од сончеви изгоретини. Воедно пред присутните беше демонстриран процесот на аплицирање Калциум карбонат во лозов насад.

19

Намалување на негативното влијание од климатските промени врз ерозијата на почва

На 17 септември, на Земјоделскиот институт, во општина Бутел, скопско, проектот на УСАИД за Адаптација на земјоделството кон климатските промени, спроведуван од Мрежата за рурален развој на РМ, ги презентираше резултатите добиени од показното поле коешто беше поставено есента, 2012 год. Целта беше да се зајакне свеста на земјоделците и советниците на АПРЗ (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството) за негативното влијание на климатските промени врз ерозијата на почва и да ги научи како да ги намалат таквите негативни ефекти преку подобрување на структурата на почвата, зголемување на влагата и хранливите материи во почвата.

Тимот на проектот заедно со проф. Д-р Душко Мукаетов, од Земјоделскиот институт, ги адресираа проблемите со ерозија на почвата како резултат на негативното влијание од климатските промени и претставија мерки за справување со ерозијата во земјоделството: начини на обработка на почвата – по должина на наклонот и попречно и употреба на таканаречените покровни култури, кои ја спречуваат ерозијата и го зголемуваат нивото на хранливи материи во почвата.

20

Презентација на појдовни мерења во областа на сточарството

На 3 декември во Битола и на 10 декември во Струмица, Мрежата за Рурален развој на РМ преку проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени ги презентираше појдовните мерења за влијанието на топлотниот удар врз млечноста на кравите.

Проф. д-р Методија Трајчев од Факултетот за земјоделски науки и храна, ги презентираше појдовните резултати од мерењата добиени од 3 мали демонстративни семејни фарми и 1 контролна фарма, добиени во периодот на летните месеци јуни-септември 2015 год. Презентациите ги посетија стотина претставници на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – АПРЗ и сточари. Преку споделување на постигнувањата и резултатите од проектните активности со советниците на АПРЗ, проектот на УСАИД се стреми да ја подигне свеста на македонскиот земјоделски сектор за штетните влијанија од климатските промени и да сподели практики кои ќе им помогнат на сточарите да се справат со проблемите предизвикани од климатските промени.

21

Заштитни појаси како мерка за намалување на ерозија на почва

На 15 декември, во близина на Тиквешкото езеро, проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени спроведуван од Мрежата за рурален развој на РМ, постави заштитен појас од садници со цел да ја намали ерозијата на почвата. Околу 30 ученици од Средното општинско земјоделско шумарско училиште “Ѓорче Петров” од Кавадарци беа вклучени во садењето на педесетина чепреси што ќе претставува заштитен појас на преминот од лозов насад и езерото. Преку организирање на оваа теренска активност, проектот на УСАИД се стреми да ја подигне свеста кај младите чинители во земјоделскиот сектор за негативното влијание на климатските промени врз ерозијата на почва и да ги научи како да ја намалат ерозијата во услови на наклонет терен преку поставување на зони со трајна вегетација.

Ова е една од мерките за справување со почвената ерозија кои ги промовира проектот. Заштитните појаси го намалуваат површинското оттекување, го филтрираат седиментот кој се наоѓа во отечните води, а на тој начин ги задржуваат и хемикалиите кои се наоѓаат во седиментот. Тие може да задржат повеќе од 70% од седиментот и над 50% од растворените материи во водите кои оттекуваат по наклонетите терени.

Проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени им помага на земјоделците да ги намалат штетите од климатските промени

пишан во Париз на почетокот на овој месец од страна на претставници од 195 земји, е само првиот чекор во долгиот пат за пренасочување на планетата во вистинскиот правец. Дури и ако сите се залагаме драстично да ги намалиме емисиите на стакленички гасови,

научниците велат дека ќе се справуваме со овие негативни ефекти уште многу долго време. Стекнувањето поголема отпорност на нив останува врвен приоритет.“

Министерот за земјоделство и Директорот на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени имаа свои обраќања, пред презентациите на професорите од Факултетот за земјоделски науки и храна и Земјоделскиот институт.

Според анализите дадени во неодамнешната студија на УСАИД за адаптација на земјоделскиот сектор кон климатските промени, Македонија може да очекува екстремни варијации во температурата, помалку врнежливи периоди но пофреквентни краткотрајни и интензивни дождови што доведуваат до поплави и ерозија на почвата, зголемено сончево зрачење, како и зголемување на потребата за вода што се должи на топлината. Бидејќи речиси половина од руралното население во Македонија е економ-

ски зависно, итна е потребата од спроведување брза акција и практични адаптивни методи.

Почнувајќи од април 2012, проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, спроведуван од Мрежата за рурален развој, им помага на земјоделците да го зачуваат нивото на приход преку ублажување на пречките за оптимален принос предизвикани од промените во животната средина.

Проектните активности се фокусирани во медитеранската зона, вклучувајќи го Вардарскиот регион со делови од струмичко и гевгелиско – земјоделско богати области коишто се под најголемо влијание од климатските промени.

На 21 декември, проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени презентираше сеопфатен извештај за наодите добиени од тригодишното тестирање на различни ефикасни и воедно исплатливи практики што ќе им помогнат на земјоделците да ја намалат ранливоста на земјоделското производство од негативното влијание на климатските промени. Проектот работеше со 17 земјоделци за да ги утврди најефикасните адаптивни мерки. Извештајот ќе биде достапен на пошироката земјоделска заедница, Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Министерството за животна средина и просторно планирање, како и многу образовни и научни институции.

Во своето обраќање, Директорот на мисијата на УСАИД во Македонија, истакна дека „И покрај тоа што е извонреден успех, договорот за глобалните климатски промени пот-

Ден на Локалната акциска група Беласица - Огражден

Мрежата за рурален развој на Република Македонија (МРР на РМ) во текот на изминатата година спроведе активности за пилотирање на ЛЕАДЕР пристапот во Југоисточниот плански регион. ЛЕАДЕР пристапот, како една од мерките на ИПАРД, промовира соработка помеѓу јавниот, граѓанскиот и бизнис секторот и ги поттикнува заеднички да истражат нови начини за подобрување на нивните основни животни услови. На тој начин ЛЕАДЕР придонесува за подобрување на квалитетот на животот во руралните средини, како за земјоделските семејства, така и за поширокото рурално население.

МРР на РМ, во текот на 2014 година работеше на развој на капацитетите кај чинителите од 4 општини во Југоисточниот плански регион – Струмица, Василево, Босилово и Ново Село, за партиципативно планирање и донесување на одлуки како основа на ЛЕАДЕР методологијата. Групата соста-

вена од претставници на јавниот, граѓанскиот и бизнис секторот, го помина процесот на стратешко планирање, проследен со дефинирање на визија и мисија, стратешки цели, приоритети и дефинирање на идната територија на Локалната акциска група (ЛАГ) „Беласица-Огражден“. Активностите спроведени во овој регион овозможува симулација на целиот процес на имплементација на проекти за рурален развој и им помогнаа на идните конституенти на овој ЛАГ да стекнат практично искуство.

Во рамки на овие активности, беа реализирани три пилот проекти: „Дигитална туристичка мапа на територијата на Беласица – Огражден“, „Креирање визуелен идентитет на ЛАГ Беласица – Огражден“ што вклучуваше изработка на интернет страница, лого, постери и летоци и „Ден на ЛАГ-от“. Дигиталната туристичката мапа на ЛАГ „Беласица – Огражден“ овозможи преглед на сите туристички атракции и знаменитости на територијата на

истиот. Оваа мапа за разлика од класичните мапи, содржи повеќе слоеви, има тематска поделба и содржи информации на македонски и англиски јазик за природни, културни, сакрални и гастрономски богатства од целата територија на ЛАГ Беласица – Огражден, но и информации за локалните бизниси од туристичката индустрија, како ресторани, хотели, мотели, превозни средства, туристички агенции, туристички инфо центри и други слични услуги во насока на развој на туризмот.

На 28 септември 2015 год. во с. Мокрино, беше организиран настан за промоција на ЛАГ-от Беласица – Огражден, на кој присуствуваа речиси стотина луѓе од регионот меѓу кои претставници на четирите општини, Центарот за развој на Југоисточниот плански регион, невладини организации, бизнис секторот, образовниот сектор како и градоначалниците на Василево и Ново Село. Преку активностите на овој проект се стимулира производство на традиционална храна, негување на традиционални ора и танци, изработка на традиционални народни носии и културни творби кај руралното население кое ќе придонесе кон поголема промоција на вредностите и можностите на регионот и ќе поттикне развој на руралниот туризам и економскиот развој.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија, преку компонентата за подигнување на јавната свест и јакнење на капацитетите на граѓанските организации, како дел од проектот на УСАИД за Адаптација на земјоделството кон климатските промени, интензивно работи на процесот на градење на капацитетите на невладиниот сектор. Овој сектор е интегрален дел на ЛЕАДЕР методологијата која претставува партиципативен пристап и вклучување на различни чинители од руралните средини во процесот на донесување одлуки важни за нивните заедници. Оттука, МРР на РМ ја согледува важноста на претставување на методологијата на ЛЕАДЕР пристапот пред различните чинители во руралните средини.

Климата се менува, од нас зависи

Во Боговиње, децата од шест општински училишта, низ многу забава и игра, учеа за штетните последици од климатските промени и како да се намалат негативните ефекти врз локалната средина. Настанот беше организиран во рамки на кампањата „Климата се менува, од нас зависи.“ што ја спроведува проектот на УСАИД за општински стратегии за климатски промени.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија како имплементатор на проектот на УСАИД за Адаптација на земјоделството кон

климатските промени, го посети настанот и на присутните им подели маички и брошури кои објаснуваат повеќе мерки за прилагодување на земјоделското производство кон климатските промени.

Конференција за ЛЕАДЕР/ЛРВЗ во Милано

На 24 и 25 септември во Милано, Италија, претседателот на Мрежата за рурален развој на Република Македонија (МРР на РМ), Петар Ѓоргиевски, заедно со претставници на останатите членки на Балканската мрежа за рурален развој (БМРР), учествуваа на Конференцијата за ЛЕАДЕР/ЛРВЗ (Локален развој воден од заедницата) насловена „Зажакнување на локалниот развој преку соработка“.

Конференцијата беше организирана од страна на Европската мрежа за рурален развој (EMPP) и DG AGRI (Директорат за земјоделство) во рамки на Експо Милано 2015. Општата цел на настанот беше да се подобри имплементацијата на ЛЕАДЕР/ЛРВЗ, со специфичен фокус врз зајакнување на капацитетите на Националната рурална мрежа (НРМ) за давање соодветна поддршка и насоки за ЛЕАДЕР/ЛРВЗ на сите чинители и поттикнување на транснационалната и интер-територијалната соработка.

Петар Ѓоргиевски ја презентираше работата на БМРР како регионална платформа на мрежи за рурален развој во Западен Балкан основани како невладини организации. Тој објасни кон што се стреми оваа Мрежа, нејзините приоритетни об-

ласти за соработка и главната цел која се однесува на зајакнување на граѓанското општество и промовирање на мулти-национални размени во руралниот развој, посебно помеѓу земјите членки на ЕУ и земјите пристапнички. Националните мрежи за рурален развој од Хрватска, Босна и Херцеговина, Македонија, Србија, Црна Гора и Косово, како членки на БМРР, ги претставија пред присутните своите активности и достигнувања на национално и регионално ниво. Платформата на БМРР е структура која додава вредност на мрежите од Западен Балкан во правец на нивна поблиска соработка и артикулирање на заедничките интереси, преку заедничко планирање на проекти за исполнување на потребите на руралното население.

Конференцијата за ЛЕАДЕР/ЛРВЗ имаше за цел да промовира заедничко учење помеѓу чините-

лите на ЛЕАДЕР/ЛРВЗ во насока на подобрување на испораката и хармонизирање на правилата на заеднички проекти; да ја потенцира применливоста на методологиите за локален развој во различни рурални средини во Европа и надвор и да понуди можности за зајакнување на соработката помеѓу локалните партнерства во рамките на ЕУ, но и со соседните земји и на глобално ниво.

26

Цела Европа ќе живее! Луѓето од руралните средини во Европа ги афирмираат своите права

На вториот Европски рурален парламент, организиран од 4 до 6 ноември, во Шардинг, Австрија, каде присуствуваа 240 претставници на руралните заедници од 40 Европски земји, меѓу кои и Мрежата за рурален развој на Република Македонија, се одобри документ таканаречен Европски рурален манифест. Со него се повика на целосно признавање на правата на руралните заедници кон квалитетен живот и животен стандард еднаков на оној што го има урбаното население, како и целосно учество во политичките процеси.

Манифестот, со кој се застапуваат

акции за 30 клучни прашања, претставува резултат на националните кампањи во 40 земји, во кои беа вклучени илјадници жители на руралните средини.

Тие повикаа на обновено и еднакво партнерство помеѓу луѓето и властите. Се нагласи дека луѓето од руралните средини имаат одговорност да дејствуваат кон својата благосостојба, но побараа властите на сите нивоа, вклучително и европските институции, да работат со цел ова клучно партнерство да има ефект.

Европскиот рурален парламент ја повика Европската унија да подготви главен преглед на условите во руралните области во рамките на ЕУ. Заклучоците од овој преглед треба да се огледаат во зголемен фокус врз руралните области во сите релевантни програми и фондови на ЕУ. Кампањата на Европскиот рурален парламент ќе продолжи во текот на следните две години во насока на влијание врз подготовките на политиките за периодот по 2020 година.

Учесниците на Европскиот рурален парламент беа сведоци дека градот Шардинг, во кој се одржуваше соборот, дневно прима 2000 бегалци на својот пат кон преминот на границата помеѓу Австрија и Германија. За многу рурални области, ова претставува можност да се интегрираат бегалците и другите новодојденци, доколку се оствари потребата од создавање работни места, како и инвестирање во домување, услуги и инфраструктура. Европскиот рурален парламент повика на топол прием заснован врз солидарност помеѓу луѓето.

